

Peidl Gyula

vasárnap délelőtti beszámoló beszédet mond a szegedi választói előtt. A gyűlés 10 órakor kezdődik a Széchenyi Mozlban.

A népgyűlésen felszólal Farkas István országgyűlési képviselő.

Délután négy órakor nőgyűlést tartanak a Munkásotthonban. Beszédet mond Knurr Pálné.

Megjegyzések Krausz János esetéhez

Szegény ifju hittestvérem sorsa megpecsételtetett.

A második eltávolítási határozattal kezében a külföld valamelyik vendégszerető főiskoláján fogja boldogulását keresni, esetleg találni.

Szívből kívánom, hogy minden poklon keresztül érvényesüljön, célt érjen.

Támogatásban nem fog szűkölködni, mert az igaztalanul üldözött — legyen bármely hiten — mindig számíthat a zsidóság tevékeny részvételére.

Krausz János szerepe tehát véget ért. Vele tovább nem foglalkozom. Esete felett azonban nem térhetek szóltanul napirendre.

Krausz János ifjui könnyelműséggel tett nyilatkozatait szépitni nem kívánom. Elfogadom, hogy minden úgy történt, mint az a Szegedi Új Nemzedék szeptember 28-i és 29-i számában meg van írva.

Nem szabad azonban feledni, hogy a méltán elítélt nyilatkozatokat egy tizenhetedik évében levő ifju tette, aki a hivatalosan felvett jegyzőkönyv szerint még az önképzőköri ülés folyamán »három ízben próbált védekezni«. Ez magyarul annyit jelent, hogy bűnbánóan elismerte hibáját és a jelenlevő tanár és diákok bocsánatát kérte a megbotránkoztatásért.

Régen, nagyon régen, még boldogult Magyar Gábor igazgató ur idejében másként intézték el az ilyen diákos botlásokat. A tágas irodában lehordta a nagyon haragos képű, de vajszívű, igazi gyermeknevelő direktor ur a delikvenst, szigorúan megparancsolta, hogy ilyes többé ne történjék »és most takarodj kiáltással kizavarta a nebulót.

Magam is a piarista gimnázium növendéke voltam. 1889-ben jártam a hetedik osztályba. A véderővita tetőpontján sürgönyöztünk az akkori függetlenségi pártnak, teljes bizalmunk és támogatásunk felajánlásával, buzdítva ezt a legkeményebb ellenállásra a kormánnyal szemben, nem mulasztva el megfelelő jelzőkkel illetni Tisza Kálmánt és az egész kormányt. A sürgönyt így irtuk alá: a »Szegedi Kegyesrendi Főgimnázium hetedik osztálya«.

Akkor ismerkedtem meg az igazgatói szobával és onnan tudom, hogyan intézték el akkor a diákos csinyt és baklövést.

Ma bizonyára memorandumban tiltakoznának az osztály egységességi tanuló társaik hazafiatlan és nemzetrontó magatartása ellen és becsületszó kötelezettsége mellett bojkottálnák őket.

Ki merészelt volna a régebbi időben memorandummal zaklatni a tanári kart, beavatkozni a tanári kar fegyelmi jogkörébe? Senki, még a legmerészebb diák sem.

Ugy látszik, újabban a tanuló ifjuságnak is szava van az intézet ügyeiben és a tanári karral közösen intézik az ügyes-bajos dolgokat.

Nem ismerem az új rendszert, de az eredmény után ítélve aligha válik be.

Az én önképzőköri vezető tanárom, boldogult Cserép Sándor tanár ur sem egész úgy cselekedett volna, mint a Krausz Jánosé.

Amint észlelte a felszólalás téves, helytelen, magyar diákhöz nem illő irányát, bizonyára először a hallgató diákokhoz fordul, megmagyarázva, miért hibás és elvetendő, amit hallottak, mi ezzel szemben a helyes nemzeties felfogás, nehogy egy ifjui eltévelyedés, hibás nézet megzavarja az ifjuság amugy is túlzásokra hajlandó gondolkodását.

Majd ezután a vétkes diák felfogásának gyökerét, forrásait igyekezett volna kutatni, hogy ehhez közelférkőzve, annál sikeresebben szálljon szembe a hirdetett téveszmékkel. Komoly megintés bizonyára nem maradt volna el.

De azt már nem engedte volna meg, hogy talponállva az első izgalom hatása alatt bárkit is kizárjanak az önképzőköri tagok közül. A diákok gyorsaságát a megtorlásban még megértem, a tanár urét nem!

A bíró sem ítél a tett elkövetésénél, hanem később, mikor a résztvevők már lehiggadtak és lelki állapotuk képessé teszi őket nyugodt megfontolásra.

Mindez azonban már a múlté. Krausz Jánost, mint hazaárulásra hajlamos, nemzetietlen magaviseletű egyént eltávolították az intézethől.

Sikerült tehát ismét egy fiatalos zsidóra rábírtatni a hazaárulás bélyegét. Ezt a típust én már 1921 óta ismerem, amikor egyik leányomat 15-ik életévében, mint hazaárulót, távolították el az egyik szegedi középiskolából több társával egyetemben.

Haladás e téren mégis van. Most már a hazaárulási korhatár a tizenötödik életévről a tizenhetedikre tolódott.

Krausz János ezután megpróbálta magánaton elvégezni a középiskolát.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur belátóbb és irgalmasabb volt, mint a helyi hatalmak, megengedte, hogy egy másik szegedi középiskolában, mint magántanuló végezhesse tanulmányait. Érettségit kitűnő eredménnyel tett.

E bizonyítvánnyal és a rendőrhatalóság igazolásával joghallgatóként kérte felvételét a szegedi egyetemre. Akadálytalanul felvették, tandíjmentességet is kapott.

A diákszervezetek közbelépésére a felvételt a jogi kar megsemmisítette.

Külső látszatra az egyetem jogi kara autonóm jogát gyakorolta, mindkét esetben tényleg meghajlott az ifjuság udvarias hangu, de erőlyes és kétségtelen célzatu állásfoglalása előtt.

Történik pedig minden az autonómia szent nevében.

Újabban igen sokat olvasunk az egyetemi autonómiájáról. Majd erre, majd arra villog a fényes kard. Egyszer a miniszter, majd a keresztény diákság felé, mindannyiszor csorbán kerül hüvelyébe. Győzni csak a zsidógyerekek frontján lehet, de itt azután biztosan.

A jogi kar hivebb maradt volna nagy muljához és nemes tradícióhoz, autonómiájához, ha nem a zsidó ifjuval szemben erőlyes, hanem autonóm öklöt mutat a diákszervezetnek, mondván, hogy a kar felvételre kiküldött bizottsága felvételi határozatát, vagy ajánlását közölte a folyamodóval, ezt autonóm jogkörében tette, ezen változtatni nem lehet.

Ily ellentmondást nem tűrő hang némi kellemtelenség után tiszta helyzetet teremt, minden kétértelműségnek és jövőbeli bizonytalanságnak elejét veszi.

Azok, kik mint jómagam, kívülről nézik az eseményeket, azt látják, hogy minden hatalom a kar kezében van ugyan, de gyakorlását az ifjuság irányítja.

Következő soraim tehát az egyetemi ifjusághoz, mint hatalmi tényezőhöz intézem. Kérve kérem őket, mint jogászokat, hogy jövőbeli hasonló esetben ne vétsenek Magyarországon közjoga és érdekei ellen.

Az 1921. XXXIII. t.-c. 55. §-ban Magyarország kötelezte magát, hogy minden lakosának valáskülönbség nélkül az élet és szabadság teljes védelmét biztosítja.

Ez a védelem megilleti Krausz Jánost épp úgy, mint minden más zsidó ifjut.

A magyar zsidóság nem szokott a gyűlöletes trianoni szerződésben biztosított jogára hivatkozni, sőt midőn külföldiek panaszt emeltek a Népszövetségnek a numerus clausus miatt, a magyar zsidóság tiltakozott az idegen beavatkozás ellen és a rezolúcióval a zsebében sikerült a kultuszminiszter urnak Genfben becsülettel megoldani egy olyan helyzetet, amely az országra volt kellemetlen.

A törvény azonban törvény, marad akkor is, ha a jogosult nem hivatkozik rá.

Magyarország lánglelkű, prófétai szavu bajnoka, gróf Apponyi Albert a Népszövetség legutóbbi ülésén ékes szavakkal védte a magyar állampolgárok trianoni szerződésben biztosított jogát a román bitorlóval szemben. Vajha eredménnyel! Ugyanekkor azonban ne vétsen senki itt benn az országban oly jogok ellen, amelyek ugyanezen szerződésben vannak biztosítva.

De nem is érdeke az országnak, hogy a tárgyalt esetekhez hasonlóak előforduljanak.

Köztudomásu, mit szenvednek a megszállott területen élő magyar kisebbségek. Minden kinban és gyötrelemben bőven van részük. Ők az uralkodó nemzetiség elnyomottjai, akiknek haladását, jólétét, érvényesülését minden eszközzel akadályozzák.

Minden hibából, amelyet az országban elkövetünk, igazolási jogcímet kovácsolhatnak saját jogtalanságaikra és minden önkényből jogot arrogálhatnak magyar ifjak elnyomására és üldözésére.

Tanuljunk meg a külföldi magyar gondolkodni és mindenben, amit teszünk, legyenek szemünk előtt a megszállott területen élő magyarság érdekei. E csonka országban sohase történjék semmi, ami a határokon kívül rekedt magyarokra kellemetlen, vagy hátrányos lehet.

Ezt melegen ajánlom az ifjuság figyelmébe.

Dr. Biedl Samu,
a Szegedi Zsidó Hitközség elnöke.

BELVAROSI MOZI

Október 2-én, vasárnap

Charlie a közvitéz.

Egy bundás kalandjai 8 felv. Főszereplő: Sid Chaplin.

Azonkívül: Vigjáték 1000 sikamlós csattanóval. Fősz.: Luis Fazenda.

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órakor

KORZO MOZI

Október 2-án, vasárnap

TOM MIX Farmerek réme.

bravur filmje; Cowboy történet 7 felvonásban. Azonkívül:

Festett világ. Vigjáték 6 felvonásban. Főszereplő: Earle Foxe

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órakor.

BELVAROSI MOZI

Október 3., 4., 5-én, hétfőn, kedden és szerdán

A Fox filmgyár remekei! Csak 16 éven felülieknek!!

Széplábuak előnyben. Vigjáték 6 felvonásban. Főszereplő: Madge Bellamy.

Azonkívül: Hivatalos vendégek. Negy szortfilm 8 felvonásban. Főszereplő: George S. Ren.

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órakor.

KORZO MOZI

Október 3., 4-én, hétfőn és kedden

Várkonyi Mihály és Marie Prevost nagy filmje:

Kecskek és a káposzta. Vigjáték 8 felvonásban. Azonkívül:

Fehér arany. Dráma 8 felvonásban. Főszereplő: Jettie Goudal.

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órakor.

Legjobb órák, ékszerek
részleire is Győri Bélánál

Klausz tér 2. (Kerekek és Iparbank házban)

Női és férfi LICHTMANN CIPÓ különleges szék
gyermek- és munkáscipők legjobb kivitelben
Belvárosi Cipőüzlet Szeged, Széchenyi tér 11. sz. Városi bank